

Sobre el polèmic llibre dels republicans als camps nazis

Un llibre contra la pedagogia de l'Holocaust

XAVIER TORRENS

El llibre *Republicans i republicanes als camps de concentració nazis*, editat i retirat per l'Ajuntament de Barcelona, fa una banalització de l'Holocaust, o Shoah, noms amb què és conegut el genocidi dels jueus. És, em sembla, la primera proposta didàctica publicada a Europa per un ajuntament dedicada a frivoltzar i minimitzar l'Holocaust.

L'obra comença presidida pel reconeixement dels autors a un únic assessor: el judeòfob Enric Marco. La primera part, que no planteja a les noies i els nois cap introducció sobre la Shoah, és acompanyada d'una cronologia que conté una sola referència a la destrucció dels jueus, d'altra banda frivoltzada i minimitzada. És quan el llibre cita l'any 1938, a l'apartat *Catalunya/Espanya* (sic), i es diu: "Persecució sistemàtica contra els jueus alemanys i tancament en camps de concentració". Si féssim cas als autors, llavors sembla que fins a les acaballes del 1938 els jueus no estaven sotmesos a la discriminació i la segregació, que els jueus tan sols eren perseguits (van ser exterminats, oi?) a Alemanya, quan de fet fou arreu d'Europa i, ves per on, els jueus simplement van ser reclosos, mai estigueren a les cambres de gas i els forns crematoris en camps d'extermini com ara Auschwitz. En el text escrit pels mateixos autors, només s'esmenta en cinc ocasions el mot *holocaust*, i ho fan en minúscula (això delata que els autors no han llegit gaire sobre aquesta temàtica). En aquest escrit cito més vegades l'Holocaust que els autors en vora 100 pàgines.

A la segona part es comprova que els autors no saben diferenciar entre camps de concentració i camps d'extermini, barregen franquisme, feixisme i nazisme, confonen racisme i antisemitisme i, per acabar-ho d'arrodonir, tampoc saben distingir entre massacre, genocidi i Shoah. Ho posen tot al mateix sac i així banalitzen l'Holocaust. ¿Com els autors pretenen fer didàctica als joves si ells mateixos suspendrien un examen per desconeixement d'aquestes nocions tan bàsiques?

En el DVD que acompanya el llibre, els autors exposen que la primera causa de mort als camps nazis és "d'esgotament" (sic). Suggerixo als autors que s'atreveixin a dir-li a un jueu, a la cara, que els jueus morien en primer lloc "d'esgotament" i, mirant-li als ulls, li diguin que morien a les cambres de gas en quart lloc, com asseverar al DVD. Dir això, en qualsevol país europeu, es considera amb nítida banalització de l'Holocaust. Pitjor encara: els negacionistes de l'Holocaust opinen precisament això, que els jueus morien sobretot "d'esgotament" i causes semblants. Per acabar-ho d'adobar, els autors menyspreen el poble jueu quan en el DVD afirmen literalment: "50 milions de morts durant la guerra, dels quals 20 milions van ser

civils i 10 milions van morir en camps de concentració". Pregunta pertinent: per què amaguen la xifra clau de l'Holocaust? No s'educa el jovent quan en tot el llibre no esmenten ni un sol cop que van ser assassinats 6 milions de jueus. Això és el summum d'esquivar qualsevol referència allusiva als jueus, tret característic de qui genera judeofòbia. En un llibre per a noies i nois, és minimització de la Shoah ocultar que van ser assassinats un milió i mig de nenes i nens jueus. El llibre, i no podia ser de cap altra manera per a qui vulgaritza l'Holocaust, parla dels jueus en penúltim lloc! Val a dir que és revelador que no citen cap dels llibres actuals que reexaminen la Shoah, cosa que fa que el seu llibre sembli editat a la dècada del 1950 en comptes del segle XXI. Un oblit imperdonable: en un material adreçat a adolescents, a la bibliografia curiosament no citen una noia jueva: el *Diari d'Anna Frank*. Un detall simptomàtic: els autors esmenten d'esquilletes només un llibre en anglès, fet que denota l'exigua formació especialitzada que tenen sobre la Shoah.

La darrera part conté el fragment que ha aixecat més polseguera (poso en cursiva el text que els autors han escamotejat als lectors de l'AVUI i convé destacar): "De tots els problemes que hi ha al món ara mateix, probablement n'hi ha dos que, en el moment d'escriure aquesta unitat didàctica, tenen moltes semblances amb el genocidi nazi, amb els guetos que van crear els nazis alemanys per aïllar els jueus [...] i amb les vexacions i infàmies rebudes pels republicans espanyols i catalans [...] són la construcció del «mur de la vergonya» a Palestina i el tancament de presoners talibans a la base militar que els Estats Units tenen a l'illa de Cuba, a Guan-

tánamo". ¿Això és banalitzar l'Holocaust, és ser antisemita? És clar que sí. Perquè els autors frivoltzen i minimitzen la magnitud de l'Holocaust quan el comparen amb dues situacions que, tot i ser criticables, en cap cas "tenen moltes semblances amb el genocidi nazi". Aquesta comparació els entesos la cataloguen com un exponent de la judeofòbia contemporània.

No entenc que després de 60 anys de la fi de l'Holocaust s'hagi d'amagar la judeofòbia i el genocidi dels jueus, com sembla que pretenen els autors -siguin de la ideologia que siguin-, amb la seva actitud banalitzadora de la Shoah. Quan es calla que el poble jueu ha patit l'únic genocidi en tota la història de la humanitat en el qual es volia exterminar tot un poble de tot el planeta Terra, es posen els fonaments perquè es torni a reproduir avui la judeofòbia. Quan per ètica i rigor històric se sol·licita la retirada d'un llibre judeòfob editat amb diners de tots els ciutadans, s'està actuant de manera plenament democràtica i s'està promovent que les institucions públiques assumeixin el rol que els pertoca, que és fer pedagogia de l'Holocaust, oposant-se a la seva banalització.

• XAVIER TORRENS, PROFESSOR DE CIÈNCIA POLÍTICA DE LA UB. HA PARTICIPAT EN EL DARRER SEMINARI D'EXPERTS DE L'ONU SOBRE JUDEOFÒBIA, ISLAMOFÒBIA I CRISTIANOFÒBIA

ANTHONY GARNER

EL CAU DE LA GUINEU

Els clàssics catalans entren al segle XXI

VINYET PANYELLA

Quan el senyor Josep M. de Casacuberta va tenir a les mans el primer dels volums de la col·lecció *Els Nostres Clàssics*, que ell mateix havia anotat i estudiat, aconsellat "en alguns punts dubtosos" per Pompeu Fabra, Carles Riba i Joan Crexells, poc devia pensar que la col·lecció traspassaria vuit dècades i que afrontaria el segle XXI amb totes les garanties de continuïtat, és a dir, sota els auspicis de la Fundació Lluís Carulla. El que més li devia importar era l'arrendada i poder donar continuïtat al projecte, que, de moment, ja era més que una quimera. El primer volum d'*Els Nostres Clàssics* va ser l'edició de *Lo somni*, de Bernat Metge, amb introducció de Lluís Nicolau d'Olwer, i sempre he pensat que Casacuberta no el va triar a l'atzar, sinó amb voluntat premonitòria.

El 1924, en plena dictadura primoriveriana, la posada en marxa d'una col·lecció que fes accessibles els clàssics catalans de l'Edat Mitjana i del Renaixement podia semblar un somni d'entusiastes convictees, abnegats, savis i fills del Noucentisme més preclar. Tal com eren

el mateix senyor Casacuberta i la prolífica llista dels que hi van col·laborar. Gràcies a Casacuberta i als que han passat per l'Editorial Barcino, l'editora de la col·lecció, avui disposem del corpus dels textos clàssics de la llengua i de la cultura catalanes. A hores d'ara, la filera de llibrets blancs que ja tenen tres mides d'alçada, de modesta aparença, però d'un contingut tan sòlid com els monuments del gòtic civil català, figuren en moltes de les prestatgeries dels que en algun moment vam decidir incorporar-los als nostres llibres bàsics. Tot plegat fa il·lusió, però calia avançar més.

El futur d'*Els Nostres Clàssics* passa per la Fundació Lluís Carulla, sota els auspicis de la qual continua funcionant l'Editorial Barcino des del 1972. La Fundació, dirigida actualment pel poeta Carles Duarte, en els darrers mesos ha atorgat una important embranzida a l'editorial i, en definitiva, a la posada en valor d'actualitat cultural i acadèmica de la literatura catalana antiga en aquest inici del segle XXI. L'editorial Barcino, dirigida per Amadeu J. Soberanas, ha posat en marxa la *Biblioteca Barcino* amb finalitats divulgatives dels textos literaris més significatius, acompanyats de traducció en castellà, i anglès. El primer volum,

emblemàtic, ha estat les *Homilies d'Organyà*. Des del passat mes de febrer, l'inici de la col·lecció *Barcino Digital*, posa a l'abast en un suport que multiplica les possibilitats de recerca, l'obra del poeta Ausiàs March en el seu primer volum. Fa pocs dies, encara, a la seu de l'IEC es va presentar l'edició, modèlica, a cura del napolità Aniello Fratta, dels divuit poemes que consagren Jordi de Sant Jordi com un dels més grans poetes catalans.

Pel que fa a l'Editorial Barcino i als clàssics catalans, l'opció de la Fundació Lluís Carulla és clarificadora, decidida i d'eficàcia provada. Enforteix el capital cultural que constitueix el treball portat a terme fins ara, el posa al dia, introdueix nous suports d'edició i de difusió, i continua promovent estudis i edicions crítiques amb l'exigència del rigor acadèmic com a únic requisit. La Fundació ha optat obertament per entrar aquest important segment de la literatura catalana al segle XXI per la porta gran, garantint la difusió d'aquest patrimoni literari de manera que cap dels nostres clàssics resti "deserts d'amics, de béns e de senyor".

• VINYET PANYELLA, ESCRITPORA